

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 30/07-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. R., bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. M. H., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 CoE 77/06-71 z 5. septembra 2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2006 doručená sťažnosť Ing. M. R., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. H., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 CoE 77/06-71 z 5. septembra 2006, ktorým bolo zmenené uznesenie Okresného

súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 38 E 3/05-34 z 3. apríla 2006, ktorým bola sťažovateľovi uložená pokuta v sume 2 000 Sk.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že uznesením krajského súdu z 10. júna 2003 č. k. 8 Co 28/03, 8 Co 29/03-466 bolo zmenené uznesenie Okresného súdu Pezinok z 12. septembra 2002 pod č. k. 5 C 661/01-265, ktorým bolo vydané predbežné opatrenie ohľadne výchovy maloletých detí M. R. a M. R. Týmto predbežným opatrením boli upravené práva a povinnosti rodičov oboch maloletých detí do právoplatnosti úpravy o právach a povinnostiach rodičov k maloletým deťom na čas po rozvoде manželstva tak, že maloletý M. bol daný do výchovy sťažovateľa a maloletá M. do výchovy matke.

Okresný súd vydal nové predbežné opatrenie uznesením zo 7. novembra 2005 pod č. k. PK 5 C 661/01-1557. Týmto predbežným opatrením uložil sťažovateľovi povinnosť odovzdať maloletého M. R. do starostlivosti jeho matke. Proti uzneseniu okresného súdu zo 7. novembra 2005 pod č. k. PK 5 C 661/01-1557 podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie, pretože toto rozhodnutie považoval za nezákonné. Krajský súd odvolaniu vyhovel a uznesenie okresného súdu zo 7. novembra 2005 pod č. k. PK 5 C 661/01-1557 zrušil a konanie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia zastavil.

Matka maloletých detí ihneď po doručení prvostupňového uznesenia okresného súdu zo 7. novembra 2005 pod č. k. PK 5C 661/01-1557 podala okresnému súdu návrh na výkon rozhodnutia odňatím maloletého M. z výchovy sťažovateľa. Okresný súd akceptoval návrh matky a 3. apríla 2006 vydal uznesenie pod č. k. 38 E 3/05-34, ktorým uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu v sume 2 000 Sk z dôvodu, že sťažovateľ dobrovoľne neodovzdal maloletého M. do výchovy matke. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie. Krajský súd rozhodol o tomto odvolaní uznesením z 5. septembra 2006 pod č. k. 5 CoE 77/06-71, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že uložil sťažovateľovi pokutu v sume 2 000 Sk z dôvodu, že sťažovateľ neodovzdal matke maloletého M. do jej starostlivosti na základe vykonateľného rozhodnutia. Toto rozhodnutie o odvolaní bolo sťažovateľovi doručené 25. októbra 2006.

Podľa sťažovateľa bolo uznesením krajského súdu porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že v čase vyhlásenia rozhodnutia krajského súdu z 5. septembra 2006 neexistovalo žiadne vykonateľné rozhodnutie, na základe ktorého by bol sťažovateľ povinný plniť súdom uloženú povinnosť odovzdať maloletého syna M. do starostlivosti jeho matke.

Sťažovateľ nenavrhuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave z 5. septembra 2006 pod č. k. 5 CoE 77/06-71 porušené bolo.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 5. septembra 2006 č. k. 5CoE 77/06-71 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy konania do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, keď sťažovateľ nesplnil niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom súde. Podľa

ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach opakovane vyslovil právny názor, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 139/02, I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, III. ÚS 180/02).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v prvom rade v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola namietanému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Ďalej uviedol, že postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Nakoniec zdôraznil, že ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

Právo na spravodlivý proces v sebe zahŕňa právo na prístup k súdu a k nemu sa pripájajú záruky ustanovené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci. Právo na spravodlivý proces implikuje pre všetky strany právo zoznámiť sa pri konaní s každým dokladom alebo návrhom predloženým súdom druhou stranou a možnosť sa k nemu vyjadriť. Právo, aby bola vec prerokovaná spravodlivo, je jednou zo zložiek práva na spravodlivé súdne konanie. Právo na spravodlivé súdne konanie v sebe zahŕňa princíp rovnosti zbraní (rozhodnutie vo veci Monnel a Morris c. Spojené kráľovstvo z 2. marca 1987, séria A č. 115, s. 23, § 62), princíp kontradiktórneho prerokovania veci (rozhodnutie vo veci Mantovanelli c. Francúzsko z 28. apríla 1991, séria A č. 211, s. 27, § 67), právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (rozhodnutie vo veci Van de Hurk c. Holandsko z 30. novembra 1987, séria A č. 127-B, s. 35, § 53) a právo byť prítomný na konaní a osobne sa vyjadriť k svojej záležitosti. Z práva na spravodlivý proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkazovými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozhodnutie vo veci Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A č. 254-B, s. 49, § 30).

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 5 CoE 77/06-71 z 5. septembra 2006, takéto porušenie ústavný súd nezistil. V odôvodnení uznesenia krajského súdu sa uvádza, že v prerokúvanej veci postupoval súd prvého stupňa v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Na základe vykonateľného uznesenia nariadil prvostupňový súd výkon rozhodnutia, ktorým bol maloletý M. R. zverený do starostlivosti matke a otcovi uložil povinnosť odovzdať maloletého do troch dní do starostlivosti matky. Túto povinnosť si otec dobrovoľne nesplnil, preto mu prvostupňový súd uložil poriadkovú pokutu. Odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa len z toho dôvodu, že súd prvého stupňa zrejme len nedopatrením uviedol, že povinnému ukladá poriadkovú pokutu, pričom nešlo v skutočnosti o poriadkovú pokutu, akú má na mysli § 53 Občianskeho súdneho poriadku, ale o pokutu v zmysle § 273 Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd v napadnutom rozhodnutí krajského súdu č. k. 5 CoE 77/06-71 z 5. septembra 2006 nezistil skutočnosti, z ktorých by boli vyvedené závery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľa.

Uznesenie krajského súdu č. k. 5 CoE 77/06-71 z 5. septembra 2006, ktoré sťažovateľ napadol svojou sťažnosťou, nemá charakter zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Vzhľadom na to sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2007